

My sloužíme svému národu...

Anabáze Ctirada a Josefa Mašínových a Milana Paumera v US Army

JAROSLAV ČVANČARA

O bratrech Mašínových byla napsána řada knih a odborných studií i stovky novinových a časopiseckých článků. O jejich působení v ozbrojených silách Spojených států však nebylo kromě dílčích zmínek doposud sděleno nic podstatného. Proto vznikla tato mozaika faktů, složená ze soukromé korespondence i z osobních rozhovorů. Doplnuje ji kolekce unikátních fotografií a dokumentů z archivu Ctirada a Josefa Mašínových, v naprosté většině dosud nepublikovaných.

*Je na Západ cesta dlouhá,
zbytečná marná je touha...*
(stará trampská píseň)

NA KONCI CESTY JEDNÉ, NA ZAČÁTKU CESTY DRUHÉ

V roce 1953 se zdálo, že válka na evropském kontinentu je reálnou a bezprostřední hrozbou. V říjnu 1953 překročila československo-východoněmeckou hranici pětice mladíků. Odešli na Západ s nadějí, že domov neopouští nadlouho a že se brzy vrátí jako parašutisté poté, co jim Američané zprostředkují náležitý výcvik. Uvažovali o tom, že jako předvoj osvobozených armád zahájí doma v Československu partyzánskou válku proti komunistickému režimu, kterému vypověděli tvrdý a nekompromisní boj.¹

Jisté je, že poněkud přecenili míru vlastenectví a odhodlání značné části národa. Žádný z nich také nepočítal s tím, že jim cesta od českých hranic přes východní Německo do amerického

sektoru Berlína bude trvat plné čtyři týdny. A že v přestřelkách s pronásledovateli ztratí své dva druhy, Václava Švédu a Zbyňka Janatu. Dramatická cesta jejich plány nakonec zcela změnila.

V Berlíně 2. listopadu 1953 projel osamocený Ctirad Mašína na podvozku vlakové soupravy berlínské S-Bahn několik stanic. Pak přešel vysoký plot za nádražím a s pistolí přinutil náhodného civilistu, aby jej dovedl do amerických kasáren. O několik hodin později dorazil i Josef Mašína s těžce zraněným Milanem Paumerem. Milanův stav byl kritický. Byl dvakrát zasažen střelami východoněmecké Národní policie (Volkspolizei) a museli ho okamžitě operovat.

Bratři se ujali příslušníci americké vojenské kontrarozvědky (CIC)². Namísto zašpiněných a potrhaných svršků je oblékli do černých uniforem strážních jednotek, jaké používala např. Československá strážní rota³. Převezli je z berlínského uprchlického tábora do své konspirační vily. Během dvoudenních výslechů bratři na velké mapě podrobně ukazovali, kde všude

na své cestě byli. Detailně popisovali východoněmecké a sovětské vojenské objekty. Příslušníci americké kontrarozvědky vše pečlivě zaznamenávali a porovnávali s údaji, které měli. Tázali se na vše možné, na události v Československu. O své odbojové činnosti doma ale bratři zatím příliš hovořit nechtěli. Zdálo se jim, že ti, kteří je vyslýchají, jsou sice snaživí, ale – vzhledem k nízkým hodnotám – neznají věci.

V ZÁPADNÍ ZÓNĚ

Na desetiminutové, první a jediné, tiskové konferenci Mašínové pouze stručně vylíčili svůj útěk. Aby maximálně chránili své rodiny a přátele v ČSR, přítomným novinářům poskytli několik zcela zavádějících informací. Než večer odletěli speciálním letadlem na americkou leteckou základnu Frankfurt am Rhein-Main, navštívili v berlínské nemocnici Milana Paumera. Ve Frankfurtu je převzali noví příslušníci CIC a odvezli je autem do další konspirační vily v univerzitním městečku Erlangen.⁴

1 MAŠÍNOVÁ, Zdena – MARTIN, Rudolf: *Čtyři české osudy. Tragický úděl rodiny Mašínovy*. Paseka, Praha – Litomyšl 2001, s. 44.

2 CIC – Counter Intelligence Corps, kontrašpionážní sbor armády Spojených států.

3 Čs. strážní rota 4091 byla připravovaná Američany pro eventuální válečný konflikt jako zárodek čs. vojska III. odboje. Velitelem jednotky byl v první polovině 50. let kpt. pěch. Karel Černý, bývalý příslušník Píkovy Čs. vojenské mise v SSSR.

4 RAMBOUSEK, Ota: *Jenom ne strach. Vyprávění Ctirada Mašína*. Nezávislé tiskové středisko, Praha 1990, s. 167–168. Srov. MAŠÍN, Ctirad – MAŠÍN, Josef – PAUMER, Milan: *Cesta na severozápad*. Academia, Praha 2010, s. 277.

Dne 7. listopadu 1953 Američané letecky přepravili Milana Paumera do frankfurtské vojenské nemocnice. Odtud byl po několika týdnech propuštěn a mohl se připojit k oběma bratrům. Mezitím pokračovaly další pohovory. Kromě řadových důstojníků CIC se dostavily i vyšší šarže. Jeden z mužů hovořil dobře česky, i když s americkým přízvukem. Zpravodajce zajímalo, koho by v případě svého návratu domů kontaktovali a jakou diverzní činnost by mohli provádět. Bratři s konspirativní opatrností nastínili své možnosti.⁵

Příslušníci CIC se tázali, zda by se Mašínové chtěli vrátit jako kurýři – „agenti-chodci“. Oba bratři shodně prohlásili, že chtějí zpátky, ale pouze jako parašutisté. To proto, že již velmi dobře věděli, co tato eventualita v praxi znamená. Že kurýr může padnout do rukou nepřítele bez vlastního přičinění. Jít přes hranice představovalo riziko nejen při překonávání hraničních drátů a minových polí. Komunisté měli v západním Německu své informátory a nebezpečí, že někdo již předem ví, kde který západní agent přechází, bylo značné. Nejednou se stalo, že na něj za hranicí již čekali.

Všechny debaty v tomto smyslu padly, protože Ctirad a Josef trvali na tom, že chtějí být vycvičeni a vysazeni z letadla. Všichni tři toužili po boji. Po boji na život a na smrt proti režimu, který nenáviděli a který nenáviděl je. Tehdy ještě netušili, že svou představu nikdy neuskuteční, přestože pro její realizaci vyvinuli úsilí téměř nadlidské.

Američané sice v dobré víře, ale zřejmě z nevědomosti a možná i z jisté bezradnosti nabízeli trojici okamžitou cestu do USA a stipendium na některé z amerických univerzit, případně kontrakty ze strany novinářů a filmařů. Všichni tři s díky odmítli a tím, že to nebyl účel jejich cesty, že nejprve chtějí osvobodit Václava Švédu a poté být vycvičeni v rámci US Army.

Ctirad Mašín, narozen 11. 8. 1930. Vysoký, štíhlý, po matce modré oči. Charakterizuje ho odvaha, podnikavost a sklon k organizaci, smysl pro vedení druhých, ale i ochota pomáhat. Od druhých vyžaduje loajalitu. Sám k sobě přísný a nesmlouvavý. Spolu s mladším bratrem nosí v sobě odkaz, jenž jim zanechal slavný otec, který až do hořkého konce odmítal slevit ze svých zásad.
Foto: archiv Ctirada Mašína

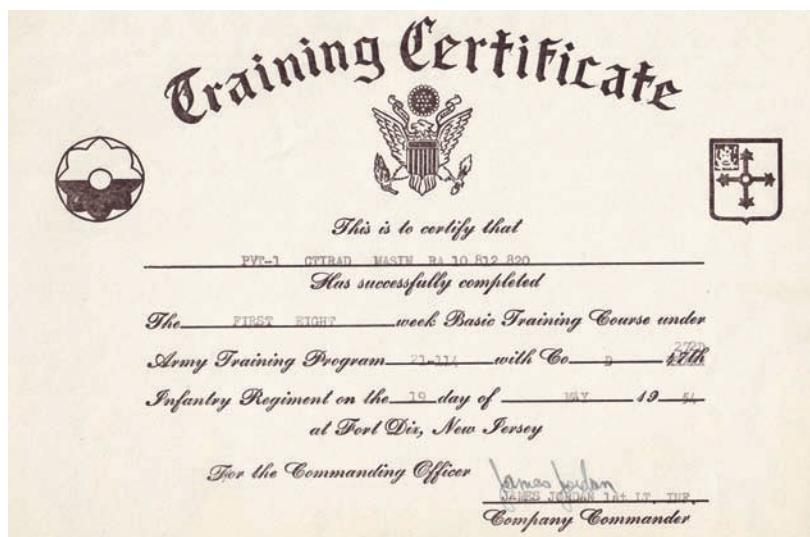

Josef Mašín, narozen 8. 3. 1932. Střední, štíhlé postavy, po otci šedé oči. Je považován za muže šťastěny. K jeho přednostem patří věrnost, postřeh, zdravý úsudek, smysl pro povinnost a čest, který odkáže svým dcerám.
Foto: archiv Ctirada Mašína

⁵ Oba bratři si hodně slibovali od spolupráce s plk. děl. Františkem Vaňkem, narozeným 10. 10. 1897 v Litultovicích u Opavy, který od března 1939 pomáhal s ukrýváním zbraní a organizoval pomoc rodinám uvězněných vojáků. V intencích pplk. Josefa Balabána, pplk.

Josef Mašina a Ctiradův autoportrét v zrcadle, pořízený fotoaparátem Leica IIIf. Přístroj byl zakoupen v kasárenském obchodě „PX-u“ (Post Exchange) před lodním transportem do USA. Díky tomuto fotoaparátu vzniklo více než pět set unikátních snímků z dob působení Mašinů v US Army. Foto: Ctirad Mašina

Voj. Ctirad Mašina, RA 10 812 820, úspěšně ukončil prvních osm týdnů základního výcviku v rámci armádního programu 21.114 s rotou D 42 pěchotního pluku dne 19. 5. 1954 ve Fort Dix, New Jersey. Za velícího důstojníka podepsán por. pěch. James Jordan. Zdroj: archiv Ctirada Mašína

Američané si na jednu stranu uvědomovali, že doma asi máme dobré kontakty. Proto nám důrazně nabízeli, zda bychom se nechtěli vrátit a aktivovat naše známé z okruhu ještě sloužících důstojníků. Pochopitelně jsme to zamítli. Již proto, že jsme se nedohodli na způsobu, jak se přes hranice dostat a taky jak realizovat naše kontakty, bez cizí asistence. Oni s námi totiž chtěli poslat ještě někoho, nám neznámého. To bylo nepřijatelné. Na druhou stranu k nám pochopitelně nemohli mít důvěru, museli si ověřit, jestli to například všechno není předem připravená bouda, zda nejsme vycvičení komunističtí agenti. Ve zpravodajském řemesle se nedůvěřuje nikomu. To je třeba přijmout. Napovídat přece může kdo chce co chce. Ovšem s námi to měli celkem dobře podložené.⁶

Naši muži původně neuvažovali o tom, že vstoupí do americké ar-

Josefa Mašína a plk. Josefa Churavého se podílel na zpravodajské činnosti vojenské odbojové organizace Obrana národa (ON). Až na podzim 1943 byl několik týdnů vyšetřován úředníky venkovní služebny Gestapa v Kolíně, avšak pro nedostatek důkazů byl propuštěn. V Poděbradech (bytem Hellichova 577) a okolí od podzimu 1944 organizoval ilegální skupiny. Byl ve spojení s partyzánskou skupinou složenou z uprchlých sovětských zajatců. Se Ctiradem, Josefem a jejich matkou Zdenou Mašínovou pomohl ukrývat sovětského důstojníka, por. Stěpana Romanoviče Sannikova. Od března 1945 pracoval s brig. gen. Josefem Mrázkem na převratových plánech. V době květnového povstání řídil v okolí Poděbrad stavbu barikád, zátarasů a osobně se zúčastnil odzbrojování německých jednotek. Plk. Vaněk byl mužem více tváří. Nejenže měl přezdívku „rudý plukovník“ a v červnu 1945 se stal členem Svazu československo-sovětského přátelství, později členem předsednictva OV Svazarmu, velitelem dělostřelectva 13. divize, poté velitelem dělostřeleckého sboru, ale dne 8. 3. 1948 byl přijat i do KSČ. Přesto byl 1. 12. 1952 bezdůvodně a ponižujícím způsobem z čs. armády propuštěn. Poté byl zaměstnán jako účetní v JZD, později jako správce ve zvláštní (speciální) škole a nakonec jako vychovatel v dětském domově. Brig. gen. František Vaněk zemřel 18. 12. 1977. Je pohřben v urnovém háji na opavském hřbitově (hrob V8/E8/7).

6 Rozhovor Olgy Bezděkové, Petra Blažka a Jaroslava Čvančary se Ctiradem Mašínem, vedený ve dnech 2.–13. 9. 2010 v Clevelandu (dále jen Rozhovor Cleveland).

mády tak, že přijmou pětiletý závazek, ale nakonec se to ukázalo jako jediné možné řešení. Josef a Milan projevili zájem o vstup do amerických vzdušných sil⁷, avšak letectvo cizince nepřijímalo. Tehdy poprvé uslyšeli výraz Special Forces⁸ a dozvěděli se, že jedinou možností, jak se stát jejich členem, je vstup do armády Spojených států. Ctirad na otázku, jak se do US Army dostanou, uslyšel odpověď: *Cesta k Special Forces vede přes Basic Training*⁹. Toho se musí zúčastnit všichni, kdo žádají o vstup do US Army a jsou vybráni.¹⁰

Strávili ještě asi dva týdny v kasárnách v Mannheimu-Seckenheimu. Tady se seznámili s Rusem Alexandrem Šalamovem, jenž se později stal příslušníkem americké vojenské rozvědky. Do těchto kasáren Američané soustřeďovali všechny cizince, kteří se kvalifikovali ke vstupu do US Army a prošli navíc přísnou bezpečnostní prověrkou. Proces obvykle trval téměř dvanáct měsíců a zdaleka ne každý byl přijat. Ctirad, Josef a Milan absolvovali různé testy. Byli rovněž požádáni, aby podstoupili test na detektoru lži. Výsledek byl zřejmě uspokojivý.

Vzpomínám si, že v místnosti byla židle vypadající pomalu jako elektrické křeslo. Všichni tři jsme byli u toho, ale odpovídal vždy pouze jeden. Dali nám na tělo, na ruce všelijaké ty elektrody. Pak se nás ptali na různé věci, pokládali takové ty rychlé, překvapivé otázky, na kterých je to všechno založené. No, a jeden z nich stál za křeslem a najednou, zničehonic, plácnul rukama. A to byl jako konec testu. Odebrali elektrody a šel na řadu Josef. Milan šel poslední. A co se nestalo! Jak usedl, oči mu

začaly jezdit sem a tam. Jako předtím nás, i jeho se ptali na všechno možné. Milan odpovídal deset, možná patnáct minut. Také mu pokládali takové ty nic neříkající otázky, a najednou něco, co má člověka jakoby rozhodit. Už to s Milanem málem končilo. Jenže v ten okamžik se zase ozvalo to plácnutí rukama. Milan z křesla vystřelil a strhl s sebou všechny ty elektrody. Oni když viděli, jak se lekl, tak ho chlácholili. Ale co naplat, musel to podstoupit znovu. Pokládali mu další podobné otázky, a najednou za ním ten jeden znovu plácl rukama. Milan zase vyletěl z toho křesla i s elektrodama. No, s Pepou jsme se mohli uválet smíchy.¹¹

V kasárnách všichni tři poprvé oblékli regulérní americké olivově zelené uniformy. Byli na ně patřičně hrdí. Složili neoficiální vojenskou přísahu a stali se frekventanty americké armády. Následovala cesta vlakem do Zweibrückenu ve Falcku a odtud do severomořského amerického zásobovacího přístavu Bremerhaven. Tam je očekávala ohromná transportní loď USNS General Simon B. Buckner s kapacitou asi 4500 osob. Při plavbě přes Atlantik zažili ohromné vlny, bouřlivé počasí, v zimním období ovšem běžné. Námořníci, na rozdíl od většiny pasažérů, s tím neměli problém.

Loď připlula do Ameriky 19. března 1954 v krásném slunečném dni. V newyorském přístavu vítala pasažéry hudba. Ctirad, Josef a Milan poprvé hleděli na sochu Svobody symbolizující pro mnohé nejen pevnou suchou zemi, ale i vytouženou svobodu. Teprve zde někteří z pasažérů dodatečně dostali mořskou nemoc. Loď totiž musela čekat na tažný škuner. Přímo v kapi-

tánově kajutě přivítal trojici pozdější významný demokratický senátor Patrick Moynehan. Jejich příběh ho tak zaujal, že na místě projevil zájem napsat o nich knihu. Všichni tři však s díky odmítli.

Asi stovku vojáků tzv. Lodge Act¹² a další z nováčků, včetně Milana Paumera, čekala jazyková škola na vojenské základně 3. armády ve Fort Devens v Massachusetts. Triceti- až čtyřicetičlenná skupina, v níž byli i Ctirad a Josef, mající již z domova uspokojivé znalosti angličtiny, pokračovala dál autobusem na americkou vojenskou základnu 69. pěší divize ve Fort Dix ve státě New Jersey. Vojáci měli před sebou několikátýdenní základní výcvik.

Ve Fort Dix bylo hodně cizinců. S některými byly hned potíže. Portorikánci nejenže si těžko osvojovali jazyk a těžko se asimilovali. Jediná anglická slova, kterým byli ochotni věnovat pozornost, byla: *jídlo, propustka, marodka, žold* (v té době byl plat nováčka 61 dolarů měsíčně). Co se týče výcviku, v hodnosti seržantů tam byli takoví ti *country boys*. Jejich metodou výcviku byla *buzerace*: *napřed lidi zlomit, pak psychologicky vytvarovat. My na tohle nebyli zvyklí. Říkali jsme jim: „Hele, tohle všechno my už máme za sebou! Tak proč nás budete oblbovat?“ Tehdy jsme si mysleli, že se to pro nás nehodí. Dnes, s odstupem času, to považuji za správný výcvik. Myslím, že dnes tak, jak vidím ty kluky z americké armády, tak nikde nic lepšího neexistuje.*¹³

Po ukončení základního výcviku se definitivně rozhodli, že vstoupí ke Special Forces, vzniklým právě před rokem.¹⁴

7 US Air Force (USAF).

8 Speciální oddíly (Speciální síly).

9 Základní výcvik.

10 Rozhovor Cleveland.

11 Rozhovor Cleveland.

12 30. června 1950, pět dní poté, co Severní Korea napadla Jižní Koreu, schválil americký Kongres dokument známý jako Lodge Act, který v letech 1951–1955 umožňoval americké armádě nábor cizích státních příslušníků, např. Němců, Poláků, Maďarů, Čechoslováků či uprchlíků z pobaltských států. Viz O cizincích, sloužících v padesátých letech u speciálních jednotek US Army. In: *Veritas*, 2009, roč. 5, č. 1., s. 34–45 a č. 2., s. 28–47.

13 Rozhovor Olgy Bezděkové, Petra Blažka a Jaroslava Čvančary s Josefem Mašínem, vedený v Mnichově dne 7. 11. 2010 (dále jen Rozhovor Mnichov).

14 MASIN, Barbara: *Odkaz. Pravdivý příběh bratří Mašíňů*. Mladá fronta, Praha 2005, s. 352.

Fort Bragg, sídlo vrchního velitelství 82. vzdušně-výsadkové divize Spojených států amerických. Josef před tabulí, kterou bratři společně navrhli a zhotovili.

Foto: Ctirad Mašín

Josef Mašín v útvarové klubovně (company dayroom). Zde měli všichni vojáci možnost dozvědět se o dění ve světě, mohli si přečíst denní tisk, společenský časopis LIFE a další zábavné i odborné časopisy, např. o letectví, sportu, motorismu, nebo noviny Army Times.

Foto: Ctirad Mašín

Josef předvádí, co znamená plivnout a leštit, tzv. spit shire. I tkaničky se musí lesknout, jako kdyby byly z porcelánu. Boty typu Corcoran, pýcha všech amerických výsadkářů, byly vyvinuty počátkem 40. let.

Foto: Ctirad Mašín

82. vzdušně-výsadková divize. Certifikát o ukončení divizního základního výsadkového výcviku (jump-school). Dne 22. 10. 1954 byl úspěšně ukončen vojínem-2 Ctiradem Mašínem ve Fort Bragg, Severní Karolína. Podepsání velitel Kellie H. Moses a velící důstojník J. M. Farrell.

Zdroj: archiv Ctirada Mašína

Mapa Severní Karolíny s vyznačenou základnou Fort Bragg
Zdroj: archiv Jaroslava Čvančary

Výcvikové středisko pro vzdušný výcvik. Dřevěná konstrukce představuje trup letadla. Informační tabule vlevo připomíná sedm seskokových povelů, které vydává jumpmaster. Každý frekventant dbá bezpečnostních zásad a mechanicky nacvičuje postup před seskokem.
Foto: Ctirad Mašín

Složili vojenskou přísahu. Tentokrát již se vši parádou, s oficiálními projevy a říznou muzikou. Já, Josef Mašín, slavnostně přísahám, že budu podporovat a chránit Ústavu Spojených států amerických proti všem jejím nepřátelům, cizím i domácím, že jí zachovám věrnost a oddanost a že budu plnit rozkazy prezidenta Spojených států amerických a rozkazy svých vojenských nadřízených v souladu s předpisy a kodexem vojenské spravedlnosti. K tomu mi dopomáhej Bůh.

POD ZNAKEM SPECIAL FORCES

Jejich působištěm se stala na další tři roky obří vojenská základna Fort Bragg v Severní Karolíně – domovské

sídlo 82. vzdušně-výsadkové divize¹⁵. Ctirad, Josef a po absolvování jazykové školy i Milan se stali příslušníky 77th Special Forces Group (77. SFG)¹⁶. Její jádro tvořili v té době dobrovolníci z řad politických exulantů z Evropy. Tak se základna Fort Bragg stala pomyslnou lodí zachraňující na rozbořeném moři nejednoho tonoucího trosečníka...

V případě bojového nasazení měla 77. SFG provádět záškodnickou činnost. Námětová cvičení se zaměřovala na taktiku malých jednotek, plnění záchranných misí, vypátrání a vysvobození rukojmích a zneškodnění nepřátel. V praxi to znamenalo vysazení v týlu nepřítele, kde měli vojáci buď podstoupit přímý boj, nebo splynout

s prostředím a tvořivě a energicky jednat, dále obsazovat nebo ničit určené cíle a vést bojové partyzánské oddíly za nepřátelskými liniemi.

Jedním z předpokladů bylo, že nasazená jednotka bude všemi prostředky znepokojuvat a podkopávat politickou, morální a ekonomickou sílu nepřítele. Kromě fyzických a psychických dispozic proto hrála důležitou roli při výběru frekventantů inteligence, improvizace a vynalézavost.

Stále se vyvíjející a zdokonalující výcvik byl velmi tvrdý. Zahrnoval nácvik cílené, krycí i pudové střelby, horský výcvik, kurz přežití v divočině, kurz pozemní navigace a radiotelegrafie. Útvar 77. SFG disponoval bohatým arzenálem zbraní. Vojáci

¹⁵ Divize byla vytvořena 15. 8. 1942 a nasazena do bojů v Evropě, zejména v invazi do Normandie v červnu 1944 a v září téhož roku v operaci Market Garden v Holandsku. Spolu s dalšími americkými a britskými výsadkovými divizemi si zajistila pevné místo v dějinách vojenství. Od skončení druhé světové války prošla 82. vzdušně-výsadková divize hlubokými změnami, vývojem a bojovým nasazením.

¹⁶ Historie vzniku 77th Special Forces Group začíná u 1st Special Service Force, která byla zformována za druhé světové války. Měla být nasazena v Norsku, ale z plánu sešlo. Během bojového nasazení v Itálii se jí dostalo známého označení Ďábelská brigáda. Avšak jako ostatní podobné jednotky, i The Devil's Brigade byla po válce deaktivována. Začátkem 50. let, v době války na Korejském poloostrově a předpokládaného přímého válečného střetu se Sovětským svazem, se znovu prokázala nezbytnost existence nekonvenčních jednotek. Dne 19. 6. 1952 byla ve Fort Bragg nově zformována 10. SFG. Mužstvo tvořili dobrovolníci z US Army i ze střední a východní Evropy (podle tzv. Lodge Act). Dne 25. 10. 1953 byla zformována druhá jednotka, 77th Special Forces Group. Zatímco domovským sídlem 10. SFG se staly základny v Německu, 77. SFG zůstala dislokována ve Fort Bragg. Z oddílů Special Forces později vznikly proslulé Zeleňé barety (Green Berets).

Během vojenského cvičení se na počasí příliš nehledí. Modrá obloha náhle zešedne, z těžkých mračen se začne valit bičující déšť. Vlhké polní uniformy má usušit táborový oheň. Avšak dřevo plné pryskyřice, těžké jako kámen, víc kouří než hřeje. Dým unavené vojáky proměňuje v kominíky... Foto: Ctirad Mašín

cvičili umlčování zjištěných palebných ohnisek nepřítele, obojživelné údery, střelbu ze všech možných druhů zbraní, včetně nepřátelských. Američtí instruktoři, naoko drsní, ale současně patrioti a spolehliví vojáci, kteří ve svízelných situacích udivovali svou chladnokrevností, často frekventanty nutili sáhnout si až na samé dno fyzických sil.

I když většina aktivit a bojových operací jednotky nesla nejvyšší stupeň utajení, o existenci SFG se veřejnost poprvé dozvěděla již v roce 1955 z článků v *New York Times*. Zmiňovaly existenci tzv. US Army Liberation Force, bojující za nepřátelskými liniemi.

Ctirad, Josef a Milan absolvovali kurz útočného boje. Následoval dení i noční výcvik seskoku padákem. Poprvé si vychutnali nový pocit – sekundy letu na padáku. A poté stále dokola – každodenní výcvik. Příprava na každé manévry vyžadovala širokou součinnost při nakládání a vykládání výzbroje, výstroje, munice a výstroje.

Nedlouho po našem příchodu do Fort Bragg nás tři přijal velitel základny, tehdy sedmačtyřicetiletý plukovník

Josef Mašín a Milan Paumer ve vycházkových uniformách. Během dovolené v Severní Karolině na jaře 1955 se zastavili u Guilford Courthouse, na místě historické bitvy Američanů s britskou armádou. Nápis na tabuli informuje, že „na úbočí tohoto skaliska zaujala postavení nezkoušená severokarolínská milice, očekávající britský útok. Americká první linie byla dlouhá asi tři čtvrtě míle, její střed na silnici New Garden, 300 yardů odtud na sever.“ Foto: Ctirad Mašín

Zleva Milan, Ctirad, JUDr. Jaroslav (Jáša) Drábek a Josef. Snímek byl pořízen v zimě 1954/55 před domem Drábkových v McLean Gardens, Washington, D. C. Mají (kromě Jášy) výsadekárské boty. Za nimi pontiac, který bratři zakoupili, aby mohli podnikat cesty. Byl to právě Jášův otec, JUDr. Jaroslav Drábek, jenž jako generální prokurátor sdělil po válce nechvalně proslulému bývalému německému státnímu ministru Protektorátu Čechy a Morava K. H. Frankovi: „Jsem prokurátor, který zastupuje obžalobu proti vám.“ Foto: Jaroslav Drábek st.

Epson Duncan Raff. Druhoválečný veterán, legenda mezi výsadkáři, správný chlap. Tak si nás pozval a řekl: „My jsme ohledně vás již dostali zprávu, že přijdou takoví tři lidé. Dávejte si pozor, nikomu nic neříkejte, ani to, že jste u Special Forces. Nikomu neříkejte co a jak, my nad vámi budeme bdít, aby se nic nestalo.“ Mimochodem, plukovník Raff, budoucí generál, byl ten, kdo spolu s plk. Williamem Yarboroughem navrhl a prosadil charakteristické barety, tedy zelené barety.¹⁷

Od kamaráda Jiřího Marečka Ctírad a Josef koupili zánovního pontiaca a v zimním období roku 1955, nedlouho po absolvování jump-school, vyrazili na dovolenku. Osobně se přesvěd-

čili, že stát Severní Karolína díky své poloze existuje ve třech klimatických pásmech. V Greensboro v Severní Karolíně navštívili bojiště Guilford Courthouse¹⁸. Poté zamířili do New Yorku k Janu a Irmě Studlarovým¹⁹. Cestou se ale ještě zastavili ve Washingtonu D. C. a vyhledali McLean Gardens, komplex bytových jednotek postavených narychlo ještě za války. Přijeli navštívit JUDr. Jaroslava Drábka²⁰, redaktora Hlasu Ameriky, a jeho syna Jaroslava, zvaného Jáša²¹.

Táta byl v Hlasu Ameriky velkým obdivovatelem všech Mašinů. Vzpomínám si, jak jednou přišel domů se zprávou, že se ve východním Německu něco děje, že je takřka mobilizace všeho

četnictva a že se zdá, že to má co dělat s Československem.²²

Poté se jen tak z recese vypravili k československému velvyslanectví. Ctírad svou leikou zvěčnil Milana a Josefa pózující před hlavním vchodem do budovy. Říkali si, že komunističtí diplomaté by asi zbledli, kdyby tušili, že ti, o jejichž vydání žádali vládu USA, stojí před jejich dveřmi.

MANÉVRY V COLORADU A LOUISIANĚ

Koncem srpna 1955 se část 77. SFG letecky přemístila na základnu Fort Carson ve státě Colorado. Výsadek nepatřil k nejpříjemnějším. Podle Cti-

17 Rozhovor Mnichov.

18 Bitva u Guilford Courthouse proběhla v Greensboro v Severní Karolíně 15. 3. 1781. Na 1900 britských vojáků pod velením gen. Charlese Cornwallise porazilo americkou armádu gen. Nathanaela Greenea, čítající 4000 mužů. Ač se jí zúčastnilo poměrně málo vojáků, je tato bitva považována za rozhodující ve válce o americkou nezávislost. Pro Brity to však bylo Pyrrhovo vítězství. Předtím měli totiž v rukou Georgii a Jižní Karolínu a zdálo se, že Severní Karolína je na dosah. Po bitvě se gen. Greene stáhl do Jižní Karolíny, gen. Cornwallis se pak rozhodl pro invazi do Virginie. Tak se stalo, že se Greene obratně zmocnil jižních oblastí, zatímco Britové byli tlačeni k Yorktownu a tedy k následné kapitulaci.

19 Gen. Jan Studlar, narozen 14. 5. 1896 v Čichčicích u Husince. Za války měl pseudonym Husinecký. Za první republiky sloužil spolu s pplk. Josefem Mašinem u dělostřelectva v Českých Budějovicích. V březnu 1939 spolupracoval při ukrývání zbraní a výbušnin a budování zpravodajské struktury ON. V prosinci 1939 odešel na francouzský konzulát v Budapešti a zapojil se do tajné, tzv. exportní skupiny. Při prozrazení včas unikl do Francie, kde v Sigeau převzal velení nad 1. dělostřeleckým oddílem. Po pádu Francie v červnu 1940 odplul lodním transportem do Velké Británie. V roce 1943 byl převelen do SSSR jako velitel dělostřelectva 1. čs. samostatné brigády, s níž se zúčastnil bojů o Bílou Cerkev a Žaškov. Kvůli výhradám k bezohlednému nasazování vojáků, kdy kritizoval mimořádné ztráty před politruky, pro které ovšem bylo vše „očeň charaš“, byl na základě nehorázného obvinění osvěťáře čet. Teodora Julia Fische spolu s několika dalšími čs. důstojníky zatčen a označen za „antisovětského elementa“. Bez ohledu na předchozí bojové zásluhy byl z rozhodnutí NKVD okamžitě vyhoštěn ze SSSR. Poté působil jako učitel v britském dělostřeleckém učilišti v Egyptě, následně byl ustanoven náčelníkem čs. vojenské mise při partyzánském hlavním štábu Slovenie v Jugoslávii. Do vlasti se vrátil v květnu 1945. Shledal se se svou manželkou Irmou, jež byla za svou činnost v odbojové skupině Věrný pes vězněna nacisty. Dnem 1. 2. 1949 byl jako politicky nespolehlivý převelen do výslužby a krátce poté zatčen. Již 23. 4. 1949 ho Státní soud v Praze odsoudil k 10 měsícům těžkého žaláře, zároveň byl degradován na vojína v záloze. Po propuštění z vězení se mu šťastnou shodou okolností podařilo i s manželkou uprchnout z Československa. V USA se živil jako civilní geometr. Zemřel 17. 7. 1969 v New Yorku. Srov: ČVAN-ČARA, Jaroslav: *Někdo žije, někdo smrt. 1939–1941*. Laguna, Praha 2002, s. 76.

20 JUDr. Jaroslav Drábek st., narozen 6. 5. 1901 v Chrudimi. V listopadu 1938 a v lednu 1939 navštívil Londýn, kde se tajně sešel s dr. Edvardem Benešem. Výsledky jednání konzultoval v Praze s doc. Vladimírem Krajínou a Rudolfem Jílovským-Parsifalem. Byl činný v Politickém ústředí (PÚ), později v Ústředním vedení odboje domácího (ÚVOD). Začátkem roku 1943 byl zatčen Gestapem a 27. ledna téhož roku deportován do Osvětimi. Tam by jistě neušel smrti, ale v souvislosti s dopadením V. Krajiny byl v květnu 1943 převezen zpět do Prahy. S velkou dávkou štěstí se dožil konce války. V letech 1945–1947 vykonával funkci správce Čs. národní banky a byl ustanoven generálním prokurátorem Mimořádného lidového soudu (MLS) v Praze. Odvážnými články v novinách se zapojil do vyšetřování tzv. krčmaňské aféry (anonymní balíčky s trřaskavinami zaslané ministrům Drtinovi, Masarykovi a Zenklovi). Včasným útekem spolu s manželkou Jarmilou a syny Jaroslavem a Janem přes Šumavu se zachránil podruhé. Ve Washingtonu pracoval v rozhlasové stanici Hlas Ameriky. Zemřel 11. 12. 1996 ve Washingtonu D. C. Jeho syn Jan působil po roce 1990 krátce jako čs. velvyslanec v Keni a v Albánii.

21 JUDr. Jaroslav (Jáša) Drábek ml., nar. 7. 9. 1931 v Praze. Vystudoval ve Washingtonu na Univerzitě George Washingtona. Po promoci pokračoval v postgraduálním studiu historie na Columbijské univerzitě v New Yorku. Od prosince 1954 do září 1956 sloužil jako administrativní síla v US Army ve Fort Dix v New Jersey. Koncem 50. let začal provozovat advokátní praxi, nejdříve u americké vlády, později u různých společností. Po roce 1989 provázal po USA politické, policejní a další delegace z ČR. Zemřel 22. 2. 1992 ve Washingtonu.

22 Elektronická korespondence Jana Drábka s autorem ze dne 17. 12. 2010.

Bratři absolvují horolezecký výcvik ve velkolepé přírodě, ve dne spalované sluncem, v noci mrazy. I to frekventanty zoceluje v jiné lidi, než jací doposud byli. Jsou ještě odolnější a odvážnější, tvrdí k sobě i k jiným. Foto: archiv Josefa Mašína

Přestože cvičení dlouhých pochodů nemá v mobilní americké armádě tradici, dlouhý, rychlý pochod v horku patří k těm výjimečným a dává vojákům fyzicky zabrat, mj. i proto, že muly, používané k přepravě v náročném horském terénu, pomalou chůzí těžko snášejí... Foto: archiv Josefa Mašína

radovy vzpomínky byla doskoková plocha (drop zone) pokryta velice ostrým bodláčím. Novopečené výsadkáře čekal náročný šestitýdenní kurz armádního horolezectví (rapelling) pod dohledem instruktorů z řad švýcarských profesionálních horolezců.

Absolvovali jeden velmi nebezpečný výstup do prudkého pětačtyřicetistupňového svahu. Vypadal, jako když bájný Kyklop vysype obrovské balvany a mezi nimi vytvoří velké díry. Zde si výsadkáři skutečně sáhli na dno svých sil, místy museli používat pevná lana a zatloukat skoby. Navíc museli nahoru dostat i tažné muly, kterých měli asi dvacet.

Co ta zvířata unesla, to bylo neuvěřitelné. Předtím nás učili, jak je nakládat. Výhodu měli dlouzí, velcí chlapi, protože nakládat na zvířata těžký náklad, když není člověk dost velký, je docela problémem. Říká se, že kam se dostane člověk, tam může i mula. Mimo nějaké lezení po skále nahoru. Velké náklady z nich se vyložily a teprve pak, s mnohem lehčím nákladem, jsme je dostávali nahoru. Jedna mula lezla, byla již skoro nahoře,

a najednou, nevěděli jsme, co se stalo, zda se něčeho lekla či co, prostě udělala jakési salto dozadu a z toho příkrého svahu padala přímo na nás. Chudák zvíře se točilo vzduchem, odráželo od všech těch obřích balvanů. Letělo možná nějakých třicet metrů. Dopadlo na skalní plošinu, kde jsme byli i my. Z hlavy mu tekla krev. Tak jsme si řekli, že je po něm. Mula chvíli ležela, najednou ale vyskočila, oklepala se a jako by se nic nestalo. Neměla žádné přeražené kosti. Prostě zázrak!²³

Rovněž Josef Mašín na horský výcvik v Coloradu živě vzpomínal: Když se člověk postavil na tu vysokou horu, na ten několik set metrů vysoký svah, to byl hodně divný pocit. To bylo najednou úplně něco jiného než skákání z letadla. V letadle z toho nemáš téměř žádný pocit. Můžeš stát ve dveřích a dívat se dolů. Chybí to spojení se zemí a tím pádem pocit nehraje žádnou roli. Co se týče seskoků padákem, skákali jsme hlavně v noci. Já měl oficiálně asi třiačtyřicet nebo čtyřiačtyřicet seskoků, ale ve skutečnosti daleko víc. Abychom si zatrénovali, půjčovali jsme si jména jiných kluků.²⁴

Když bylo třeba vysadit větší náklady, třeba džípy nebo kanóny, používaly se obří padáky. Na třech padácích se shazovaly dokonce i dvouapůltunové nákladáky. Při hromadném seskoku skákalo najednou také několik set nebo i tisíc výsadkářů. Nebe bylo plné padáků. Výjimečně se stalo, že se někomu padák otevřel jen částečně.

Jejich kamarádu Menclovi se při cvičném seskoku zamotaly šňůry, měl tzv. streamer, což znamená, že se mu padák otevřel jen zčásti. Při letu dopadl do padáku, resp. prolétl šňůrami skokana, který skákal před ním. Oba padali velmi rychle. Ten první stačil otevřít rezervu, na které pak oba viseli. V takovém případě bývá přistání o mnoho rychlejší, tvrdší a obvykle se něco stane. Mencl, jenž dopadl první, si zlomil nohu a zle si pochroumal páteř. Druhý to odnesl jen pohmožděninami.

Nám se naštěstí nikdy nic takového nestalo. Nás učili tak, jak to bylo v příručkách, ale v praxi se to tak stejně nedělalo. Například ty předepsané roztupy, aby vyskakoval jeden za dru-

²³ Rozhovor Cleveland.

²⁴ Rozhovor Mnichov.

hým, s jakýmsi vteřinovým odstupem. To se dělalo, jenom když nás skákalo jen několik. Když ale na povel Go! skákala pěchota od airborneů, skákali dveřmi do obou stran, doslova se vysypali ven. Tak, jak se to dělá v boji. No ale to bylo podle příruček vlastně nesprávně.²⁵

Josef Mašín ještě doplnil: O Menclově úrazu jsme se dozvěděli z útvarových zpráv. Považovali jsme to za neuvěřitelnou smůlu. Strašný osud! „Menclík“ nikoho jiného neměl, ani dnes nemá. Byl to mladý kluk, o čtyři roky mladší než já. Dnes je stížen paraplegií, musí se krmit trubičkou. Ještě v západním Německu zatajil svůj věk. Přidal si roky, aby byl co nejdříve přijat do československé strážní rot. Odtud se dostal do US Army a k výsadkářům. Po tom úrazu nejdřív ležel v nemocnici ve Fort Bragg²⁶. Samozřejmě jsme Menclíka v nemocnici často navštěvovali. Sami nebo s dalšími kamarády. Myslím, že naše návštěvy pro něho tehdy hodně znamenaly a že mu pomáhaly. Jeho životní sen sloužit u amerických výsadkářů se mu nesplnil. Později byl převezen do vojenské nemocnice Walter Reed ve Washingtonu D. C., odkud byl asi po roce, jako vojenský invalida, propuštěn do civilu.²⁷

Na jaře 1956 se Ctirad s Josefem zúčastnili velkých manévřů v Louisianě, nazvaných Sagebrush (pelyněk). Šlo o klasické armádní manévry, kde dvě strany bojují proti sobě. Jako pokrývku hlavy používali vojáci již delší dobu zelené barety, ale doposud je směli nosit pouze při výcviku a v poli. Oficiálně byly povoleny mnohem později. Při maskování automobilového parku i palebných stanovišť používali nové kamuflážní sítě z lehké prosekávané gumotextilie. Manévry probíhaly v divoké přírodě, kde občas panovaly drsné povětrnostní podmínky, a tak tentokrát přišly opravdu vhod skautské zkušenosti.

Vysazovali nás v noci z výšky 250, možná 300 metrů. Vždy jsme se snažili neskákat do lesa. Už proto, že v noci,

Rok 1955, letecká základna Fort Bragg. Výsadkáři 77th SFG se připravují na odlet do Fort Carson ve státě Colorado. Ctirad Mašín (v popředí) u dvoumotorového transportního letounu Fairchild C-119 Flying Boxcar.

Foto: archiv Josefa Mašína

Sředisko pro horský výcvik Camp Hale v Coloradu. U seřazených pásových vozidel typu Carrier Cargo „Weasel“ (česky lasička) zleva Štefan Mazák a Josef Mašín. Toto speciální vozidlo bylo vyvinuté již během druhé světové války pro operace ve sněhem a ledem pokrytých horských oblastech a ve složitém, nepřístupném terénu. „Weasel“, nakonec typizovaný jako M29-L, se ukázal jako vhodný pro průzkum, zásobování či svoz raněných.

Foto: Ctirad Mašín

²⁵ Rozhovor Cleveland.

²⁶ Nemocnice sloužila celému XVIII. vzdušně-výsadkovému sboru (XVIII. Airborne Corps). Patřilo tam ještě tzv. Centrum psychologické války (Psychological Warfare Center), což bylo v té době něco jako nadřazená složka 77th Special Forces Group. A rovněž vojenská rozvědka (Military Intelligence Group).

²⁷ Elektronická korespondence Josefa Mašína s autorem ze dne 15. 12. 2010.

zvláště když nesvítí měsíc, se dá jen těžko rozpoznat, zda je pod vámi les nebo voda. Doskokové místo mělo být na velké louce označeno ohni, jako že nás tam očekávají partyzáni. Všel jsem na šňůrách, padal dolů, ale nebyl to příjemný seskok. Dole byla úplná tma, viděl jsem jen ty ohně. A najednou se ta světla začala rychlým tempem vzdalovat. Říkal jsem si, co se to ksakru děje? Světla úplně zmizela! Přistál jsem na stromě s uschlými větvemi. To bývá nebezpečné, hrozí, že se člověk napíchne. Taký že ano. Nic se mi sice nestalo, ale tím, že jsem nohavicí a částí kombinézy zachytil o nějakou větev, měl jsem ji roztrženou odzdola až k rozkroku. Padák se naštěstí do stromu moc nezamotal. Podle instrukcí jsme ho museli za každou cenu přinést zpět, jinak se strhávaly body. Přestože jsem zhruba věděl, kde jsem, přes křoviny, houštiny, močály mi trvalo několik hodin, než jsem se dostal na určené shromaždiště. Co se tam nahoře stalo? Dostali meteorologickou zprávu, že ve výšce, ze které seskakujeme, není žádný vítr. Až poněkud níže byla vrstva vzduchu pohybující se ovšem rychlostí asi šedesát mil za hodinu. Čili tohle mě odfouklo. Proto jsme všichni přistáli ne na označené louce, ale v lese.²⁸

Češi, Slovinci a Poláci sloužící v řadách 77. SFG tvořili jakési bratrstvo neohrožených, band of brothers. Měli společnou ideu – boj proti komunismu. Podle bratří Mašínů byli Poláci dobří vojáci. Někteří sloužili za války u polských pozemních jednotek či leteckých perutí. Nebo přišli z francouzské cizinecké legie. Ctirad Mašín k tomu dodává: Mezi Poláky byl jakýsi Grabowski. Takový starší, horlivý chlapík. Rád vykládal příběhy z války, spíš se vytahoval, co všechno významného kde dělal. Když jsme nastupovali denní zaměstnání, na výcvik, Grabowski se vždy dostavil dokonale, po zuby ozbrojený. Měl vlastní zbraň, svou speciální pistoli, jednu extra dýku v botě, druhou v nohavicí. Prostě zbraněmi ověšený jak vánoční stromček. Jako výsadkáři jsme byli loajální

Kvůli odlišení mají někteří příslušníci 77th SFG na zelených baretech přišité bílé bambulky. Každý účastník cvičení musí umět rozdělát oheň za deště a bez sirek, zacházet s nožem, znát účinky léčivých i jedovatých rostlin, ovládat základy první pomoci. Flóra a fauna v Louisianě je velmi rozmanitá – od bažinatého pobřeží s výskytem aligátorů až po borové lesy. Civilista v klobouku je pravděpodobně místní lesník.

Foto: Ctirad Mašín

a otevření ke kamarádům. Důvěřovali jsme si, dokud nás někdo konkrétní nezklamal. A to byl právě Grabowski. Už na té vysoké skále v Coloradu to psychicky nezvládl. Vrhel se nečekaně na zem, držel se všeho možného a řval a řval, že si s ním můžeme dělat, co chceme, ale že dál nepůjde. To bylo vážné, protože tohle se stát v boji, tak to je konec. Pak přišel a tvářil se smrtelně vážně, jako kdyby prošel prověrkou na stupeň „tajné“. Vypadlo z něho, že má nápad, jak by mohla začít třetí světová válka! V nejbližších dnech prý přijede do USA na oficiální návštěvu sovětský premiér G. M. Malenkov. Nápad spočíval v tom, že Malenkova společně odstřelíme. Bylo jasné, že Grabowski je pouhý pozér, mluvkva. A když pak měl ještě nějaké průšvihy, myslím, že ho od Special Forces vyhodili.²⁹

U počátků SFG nebylo Českoslovanů více než šest. Později asi dvanáct. Všichni plní energie, sršící humorem. Přátelští, obětaví, přes mnohé těžkos-

ti právem hrdí na svou jednotku. Sgt. Jiří (George) Jílek – bývalý student architektury, schopný kreslíř, vytvořil jednu z prvních verzí znaku 77. SFG. Libor Pokorný – tichý, spolehlivý Slovák, před časem byl v Německu instruktorem kurýrů („agentů-chodců“), později vstoupil do US Army a působil u CIC. Další spolehliví a prověřeni: Karel Pešata a Prusík. Nebo Beneš, jehož rodina pocházela ze Sudet a tak své příjmení poněmčil na Benisch. Jiří Mareček, právě od něho bratři koupili zánovního pontiaca, protože rukoval do Koreje. Gardoň se svým pronikavě jasným pohledem, který si každý zapamatoval.

Další výraznou osobností byl Štefan Mazák, původem z Moravské Ostravy. Před 2. světovou válkou odešel jako dítě s rodiči do Francie, kde jeho otec pracoval jako horník. V Americe dostal u Special Forces pro svou malou postavu přezdívku Mazáček. Mluvil dobře francouzsky, anglicky

²⁸ Rozhovor Cleveland.

²⁹ Rozhovor Cleveland.

Josef Mašín přidruže za ocas mladého korálovce. Někdo tvrdí, že je mírný, naprosto neškodný, jiní říkají, že stačí chvilka nepozornosti a život se počítá na minuty.

Foto: Ctirad Mašín

Skokanská věž. Pokud adept vzdušného výcviku nemá vážnější zdravotní potíže, jde do toho!

Foto: Ctirad Mašín

Louisiana 1956, velké armádní manévry Sagebrush. Vlevo Štefan Mazák, uprostřed Josef Mašín. Ač se cvičení neodehrává v létě, panují velká horka. K tomu komáři, velcí pavouci i jedovatí hadi. Je nařízeno před každým použitím pečlivě prohledat osobní věci, hlavně spací pytle a boty.

Foto: Ctirad Mašín

Vlevo: Severní Karolína, námořní základna Camp Lejeune, kde SF v přílehlé oblasti prodělávají výcvik v pobřežních močálech. Na snímku bojový vrtulník americké námořní pěchoty Sikorsky S-55/UH-19. Patří ke strojům, které se proslavily v době vietnamské války. Vojáci ho pokřtili Chopper (sekačka) podle hřmotu jeho rotorů, rozléhajícího se nad džunglí či pouští. Dopravoval družstvo pěchoty a odvážel raněné. Často znamenal poslední záchranu. Byl obvykle vyzbrojen dvěma kulomety, zajišťujícími krycí palbu z otevřených dveří.

Foto: Ctirad Mašín

Josef s bezzákluzovou protitankovou zbraní (recoilless rifle). Za ním Štefan Mazák.

Foto: Ctirad Mašín

Ctirad s kamarádem Benischem

Foto: archiv Ctirada Mašína

ale se znatelným přízvukem. Koncem 50. let byl převelen k 10th SFG, dislokované v hornobavorské obci Lenggries, a poté do komplexu bývalých kasáren SS-Junkerschule v městě Bad Tölz. Odtud byl počátkem 60. let odeslán na několik misí, včetně jedné na africkém kontinentu. Jednou byl spolu s menší jednotkou SFG bojově nasazen v Belgickém Kongu. Bylo třeba zachránit od jisté záhuby asi dvě stě civilistů, které místní povstalci drželi jako rukojmí v džungli. Mazák, již jako příslušník Zelených baretů, se spolupodílel na jejich záchraně. Osudnou se mu stala válka ve Vietnamu. Dne 18. dubna 1968, když se jeho průzkumná jednotka dostala do obklíčení poblíž hranic s Laosem, ho zasáhla dávka ze sovětského kalašnikova a on na místě zemřel. Jeho rakev, zahalená americkou vlajkou, byla převezena do USA. Štefan Mazák byl s vojenskými poctami pohřben na Arlingtonském národním hřbitově (Arlington National Cemetery) ve Wa-

shingtonu. Když byl v prosinci 1982 ve Washingtonu odhalen památník 60 000 padlým nebo nezvěstným Američanům z vietnamské války, na lomené stěně z černé leštěné žuly bylo vyryto i jeho jméno...

Zúčastnil jsem se cvičení v pobřežních močálech Severní Karolíny, vzpomíná Josef Mašín. Ty byly poblíž základny americké námořní pěchoty Camp Lejeune. Šlo o simulované přistání z americké ponorky, která připlula z Portorika. Pádlovali jsme v noci na nafukovacích člunech k vzdálenému pobřeží. Bylo třeba překonat vlny v šatech promočených slanou vodou smíchanou s pískem. Jemný písek dokáže rozdrásat kůži tak, že z člověka teče krev, když si jen povytáhne kalhoty. U pobřeží jsme našli vhodnou zátoku, kam jsme přes vlny dotáhli člun, výzbroj, výstroj, zásoby. Někteří už byli totálně vyčerpaní, už nemohli dál. Ale nakonec to všichni zvládli. Naším úkolem bylo spojit se s místními „partyzány“, zorganizovat jim výcvik a pak společně přepadnout „nepřátelského generála“,

jenž bude jakoby přejíždět most v týlu. Přesné místo a most jsme museli najít. Ti „partyzáni“ byli mariňáci, u kterých jsme také my prodělávali survival course, tedy výcvik, jak přežít v divočině: jak si opatřit pitnou vodu, jak chytit rybu vlastnoručně vyrobeným prutem, jak beze zbraně ulovit zvěř, které rostliny se dají či nedají jíst apod. Zásobovací letadlo nám pak mělo shodit proviant. Letadlo samozřejmě žádné nepřiletělo, a tak jsme se museli živit hady a vším, co se v přírodě našlo. To trvalo asi dva týdny. „Generála“ jsme nakonec dostali. Dnes v tomto smyslu trénují vojáky ještě lépe, náročněji, než jsme to tehdy dělali my.³⁰

Bratři Mašínovi byli jako instruktoři začleněni do proslulé 82. vzdušně-výsadkové divize, do tzv. Replacement Company. Zde působili mezi nově nastoupivšími frekventanty. Nováčci ještě po letech vzpomínali, jak od Mašínů dostávali náležitý výcvik, „terapii šokem“ – tak, jak to u výsadkářů bývá...

Na dovolence s pronajatým autem, v okolí Fort Carson poblíž Colorado Springs. Zleva Josef Mašín, Štefan Mazák, jejich kamarád – bývalý polský parašutista z Anglie a dlouhán Karel Pešata. Kdysi zběhl z čs. armády, v Německu se stal příslušníkem Čs. strážní roty.

Foto: Ctirad Mašín

30 Rozhovor Mnichov.

Středisko pro horský a studenoklimatický výcvik. Osvědčení o způsobilosti. Specialista třetí třídy Ctirad Mašín, RA 10 812 820, úspěšně dokončil kurz v letním armádním horolezectví v období od 26. 8. do 12. 10. 1955. Podepsáni mjr. pěch. Cyril F. Thornburg a plk. pěch. Donald J. Woolley.

Zdroj: archiv Ctirada Mašína

Milan Paumer, narozen 7. 4. 1931 v Kolíně. Jako rodiče člen poděbradského Sokola. Loajální, zdvořilý, přívětivý. Flexibilní v nejlepším slova smyslu – neustále v pohybu, připraven k sebe-náročnějšímu nasazení. U SFG absolvoval třináct seskoků padákem. Snímek z Jižní Koreje, asi 1957. Foto: archiv Ctirada Paumera

Milan Paumer byl v říjnu 1955 převelen na devatenáct měsíců do Koreje. Sloužil u polního dělostřelectva poblíž horké linie příměří (korejskou válku ukončila dohoda o příměří z 27. 6. 1953). Jeho životní cíl bojovat proti komunistům se i tam ukazoval jako nedosažitelný. Chtěl bojovat, ale doma, v Československu. Po skončení služby se vrátil do Spojených států a byl převelen na Fort Riley ve státě Kansas – na jednu z největších vojenských základů Spojených států.

Ctirad a Josef, nyní zkušení výsadkáři ovládající několik jazyků, byli vybráni za členy Demonstration Team Special Forces. Šlo o malou jednotku elitních vojáků schopných okamžitého bojového nasazení a připravených ušetřit v záškodnické válce nepříteli co nejcitelnější úder. Jednotka byla schopna řešit široké spektrum nečekaných situací. Malý, ale úderný tým demonstroval, že i jen několik odhodlaných vojáků dokáže rozhodnout a zcela zvrátit zdánlivě bezvýchodnou situaci. Demonstration Team sehrával ještě jednu velmi důležitou roli, totiž když armáda žádala Kongres o uvolnění finančních prostředků. Elitní

vojáci Ctirad a Josef pak vojenským či vládním činitelům předváděli nejen brilantní ukázky vojenského řemesla, ale i umění diplomatického jednání. Speciálně pro tyto příležitosti mívali propůjčeny hodnosti důstojníků, obvykle kapitánů.

ZNAMENÍ OSUDU

Dvaasedesátiletý sovětský vůdce Nikita Sergejevič Chruščov i přes opozici staré gardy a tlak armády postupně prosazoval destalinizaci i částečné reformy. XX. sjezd KSSS, konaný ve dnech 14.–26. února 1956, zahájil projevem, ve kterém odsoudil Stalinovy zločiny. To byly významné změny mající dopad i na mezinárodní politiku. Když 23. října 1956 vypuklo v Maďarsku povstání, Mašínové a Milan Paumer očekávali konfrontaci západního a komunistického světa. Probíhala studená válka, formálně sice nevyhlášená, avšak reálně existující. O to více toužili po návratu do Československa a po obnovení boje proti komunismu. Nic se neděje bez příčiny. Tím spíše byli přesvědčeni o možnosti, že budou doma bojově

nasazeni. Avšak po potlačení maďarského povstání v listopadu 1956 bylo čím dál zřejmější, že mezi USA a SSSR byl definitivně nastolen status quo, že ve střední Evropě a tedy ani v Československu Spojené státy již nic zásadního neučiní. Zatímco východní blok v čele se SSSR dokazoval, že je rozhodnut jít do čehokoliv, třeba i s použitím síly, v USA a vůbec na Západě tato vůle nebyla. Západní politici vůbec neuvažovali o poskytnutí vojenské pomoci zemím východní Evropy. Svou roli zde hrála i nukleární rovnováha. Bipolární rozdělení světa a zejména postoj Západu k maďarskému povstání v roce 1956 přinesl trojici hořké zklamání.³¹ Spojené státy sice zůstávaly majákem naděje, ale oni byli zároveň realisty, kteří si uvědomovali, že většina možností je vyčerpána a oni sami s tím již nic nesvedou. Jejich hlavní životní cíl bojovat proti komunismu doma se ukázal jako nedosažitelný. Naději na osvobození Československa definitivně pohřbili. Ostatně invaze vojsk Varšavské smlouvy do Československa v srpnu 1968 a opětná nečinnost Západu jejich úvahy jen potvrdila.

31 NĚMEČEK, Jan: *Mašínové. Zpráva o dvou generacích*. Torst, Praha 1998, s. 255.

RUDÁ EUFORIE

Od JUDr. Jaroslava Drábka st. a od manželů Studlarových a dalších se během své služby v armádě postupně a nepřímo dozvídali děsivé, avšak nikoliv překvapivé zprávy. Komunistický senát Nejvyššího soudu v Praze odsoudil v hlavním líčení konaném ve dnech 25.–28. ledna 1955 celkem sedmáct osob. Triapadesátiletý Ctibor Novák, dvaadvacetiletý Zbyněk Janata a čtyřiatřicetiletý Václav Švéda byli odsouzeni k trestu smrti a v Praze na Pankráci 2. května 1955 oběšeni. Devětačtyřicetiletou Zdenou Mašínovou, matku obou bratrů, výjimečně čestnou, statečnou, obětavou, pravdu i vlast vždy obhajující ženu, uznal komunistický senát Nejvyššího soudu v Praze dne 3. června 1955 vinou trestným činem velezrady a vyzvědačství. Byla odsouzena k trestu odnětí svobody na neuvěřitelných 25 let. Zemřela v pankrácké vězeňské nemocnici již 12. června 1956. Pohár zloby a třídní nenávisti byl po okraj naplněn nepietním vhozením jejich tělesných ostatků do hromadného hrobu na dáblíckém hřbitově v Praze.

Matka, strýc a dva kamarádi tak padli za vzácné ideály, za svobodu a demokracii ve své vlasti. Stejně jako nacisté se svou kolektivní rodinnou odpovědností, tzv. Sippenhaftung, i komunisté uplatňovali princip kolektivní viny, kdy za trestné činy jednotlivců musela trpět celá rodina.

ČAS ROZHODNUTÍ

Najednou, zničehonic, se u Ctirada se začaly projevovat těžké zdravotní problémy. Trpěl vysokými teplotami a neustále z něho šla krev. Vojenští lékaři si s ním nevěděli rady. Asi tři měsíce byl ve Walter Reed, kam jej poslali z nemocnice ve Fort Bragg. Poté nemoc záhadně ustoupila. Zanedlouho se ukázalo, že jen dočasně.

Již delší dobu bratři uvažovali, zda přijmout nabídku a přihlásit se do OCS

(Officers Candidate School). Po jejím absolvování by se stali rezervními důstojníky. Výběr byl velmi přísný. Oba podali přihlášku, oba splnili testy. Přesto se nakonec rozhodli do OCS nenastoupit. Psal se rok 1957 a bratři dospěli k definitivnímu závěru, že neprodlouží svůj pětiletý závazek obnášející další čtyři roky po ukončení školy. Že pouze doslouží a společně odejdou do civilu. Hodnotili situaci reálně: v důsledku relativního zmírnění politického napětí v Evropě i uklidnění situace na Korejském poloostrově americká armáda výrazně snižovala počty důstojníků. I povyšování se neúměrně protahovalo. Ctirad a Josef požádali o přemístění do do Německa, k 11. výsadkové divizi, jednotce obrněné pěchoty.

Vojenskou službu vykonávali v Mnichově, ve Warnerových, poté v Henryových kasárnách. Na konci roku 1958 již netrpělivě čekali na okamžik, kdy jejich závazek skončí.

I kdyby ovšem Ctirad v armádě zůstal, stejně by musel odejít. Asi v polovině roku 1961 se u něj znovu objevily těžké zdravotní potíže. Lékaři došli k názoru, že jde o nádorové onemocnění lymfatického systému – s největší pravděpodobností o tzv. Hodgkinův lymfom, postihující nejčastěji muže ve věku od dvaceti do třiceti let. Příčinou jeho vzniku mohlo být oslabení imunitního systému či bakteriální infekce. Později byla vyslovena domněnka, že mohlo jít o následek Ctiradova věznění v jáchymovských uranových dolech či o infekci neznámého původu, snad ještě z doby přechodu přes východoněmecké území na podzim 1953. Léčba spočívala ve speciální formě chemoterapie, imunoterapie a radiotherapie. To vše mělo za následek, že Ctirad téměř přišel o sluch. Šest měsíců vůbec nic neslyšel, trpěl závratěmi, ztrácel rovnováhu. Chorobu se naštěstí podařilo podchytit a postupně vyléčit. Transplantace vlastních krvetvorných buněk i buněk získaných od dárce byla v jeho případě úspěšná.

TERRA INCOGNITA

První z armády odešel Josef. Vrátil se do Fort Hamiltonu ve státě New York. Sloužil ještě asi dva týdny a začátkem ledna 1959 byl propuštěn do civilu. Již předtím navázal kontakt s Milanem Paumerem, jenž po návratu z Koreje sloužil ve Fort Riley. Smluvili si schůzku v Ohio. V přístavu Josef vyzvedl auto, které za ním poslali z Německa nákladní lodí. V New Yorku navštívili „strejdu a tetu“ Studlarových.

Po uplynutí pětiletého závazku získali americké státní občanství. Ctirad ho kvůli hospitalizaci dostal o něco později. Prodloužil svůj závazek v Německu po dohodě s Josefem a Milanem s tím, že oni nejdříve na Floridě zjistí podmínky k podnikání.

Četl jste od Dagmar Šimkové knížku Byly jsme tam taky? Ne? Tak já vám ji věnuji. Však jsem k ní napsal, že bych chtěl, aby si to lidé přečetli a věděli, jaká jsme byli shnilá společnost. Nikde ve světě by nebylo možné, aby se děly takové věci, aniž by byly potrestány. Jen v Česku to zřejmě nevádí. Vodprásknul bych každého chlapa, kterej v base vztáhl ruku na ženskou-trestankyni.

Sloužit v americké armádě, to byla nekrásnější léta mého života. To nebylo hraní si na vojáčky, jak si to dneska někteří představují. Jsem hrdý, že jsem mohl sloužit u Special Forces. I když ne vše bylo tehdy ideální, pro kluky i pro mě to byla čest. Cvičili jsme v tělocvičně, na trenažérech. Často i mimo denní zaměstnání. Nechtěli jsme být jen dobří, chtěli jsme být nejlepší. My po tréninku toužili, navzájem jsme se hecovali. Mysleli jsme si, že v boji s komunismem to budeme zatraceně potřebovat. I ty výsadkářské boty jsme měli naleštěné, protože jsme je chtěli mít nejlíp naleštěné.³²

Všichni tři složili americkou občanskou přísahu: *Tímto přísahám, že se zcela a naprosto zříkám a vzdávám věrnost a poslušnost cizímu panovníkovi, mocnáři, státu nebo surchované autoritě, jehož nebo jejímž jsem byl dosud poddaným nebo občanem; že budu podporovat a chránit Ústavu Spojených států ame-*

32 Rozhovor autora článku s Milanem Paumerem v pražském Wings-Club Restaurantu v září 2008. Srov. ŠIMKOVÁ, Dagmar: *Byly jsme tam taky*. Karavana, Praha 2007.

Vlevo: Josef, milovník zvířat, se v Louisianě ujal zatoulaného kotěte. V této chvíli ještě netušil, že v polovině šedesátých let si z jedné obchodní cesty do Kolumbie přiveze ocelota jménem Pepita a že součástí jeho budoucího domova se stanou slepice, psi, koza, srnka, mýval a dva koně.

Vpravo: Josef, od dětství snící o létání, stojí na křídle dvoumotorového lehkého letounu Beechcraft E-50 Twin Bonanza. Jednou založí konsultační firmu v oboru letectví a bude se věnovat obchodu s letadly a náhradními součástkami.

Foto: Ctirad Mašín a archiv Josefa Mašína

Josef a manželé Irma a Jan Studlarovi, alias Irma a Karel Vrazelovi. Štíhlá postava šedesátiletého bývalému veliteli dělostřelců, nyní pracujícím jako civilní geometr, ubírá léta. Díky oběma manželům a pečlivě zašifrovaným dopisům mohli bratři Mašínové udržovat tajný písemný styk se svou sestrou Zdenou a některými příbuznými doma.

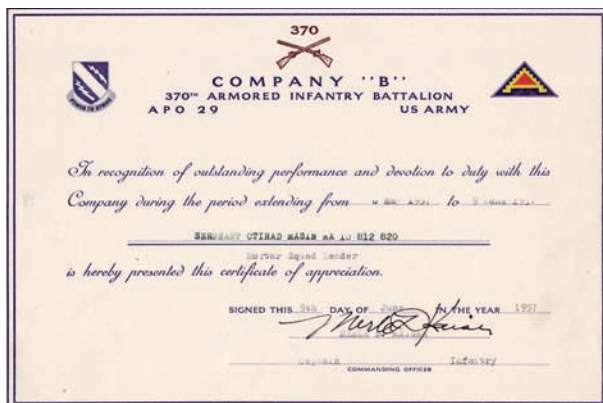
Foto: Ctirad Mašín

Letecká základna Fort Bragg. Předpisově rozkročený Ctirad u letounu C-47 Skytrain, vojenské verze civilní DC-3 Dakoty.

Vlevo: Certifikát Company "B", 370. obrněný pěchotní prapor APO 29 US Army. „Za vynikající výkon a oddanost službě s touto rotou od 6. 5. do 9. 6. 1957 velitel minometné čety seržant Ctirad Mašín, RA 10 812 820, získává jako ocenění tento certifikát. Podepsán velící důstojník kpt. Merle D. Kaiser.

Foto: archiv Ctirada Mašína

rických proti všem jejím nepřátelům, cizím i domácím; že jí zachovám věrnost a oddanost; že se chopím zbraně, pokud to bude žádat zákon; že absolvuji civilní službu v armádě Spojených států amerických, pokud to bude žádat zákon; že budu pracovat v národním zájmu pod civilním vedením, pokud to bude žádat zákon;

a že tento závazek přijímám dobrovolně a nemám vůči němu žádných výhrad ani námitek. K tomu mi dopomáhej Bůh.³³

Stali se z nich novopečení civilisté, hledající si místo v životě. Ctiradovi bylo 29, Josefovi 27 a Milanovi 28 roků. Společně byli asi rok v Miami. Zkoušeli výrobu žaluzií, lovíli nutrie,

obchodovali s krokodýlími kůžemi. Po roce se v podnikání rozešli. Ctirad vedl autoservis. Po letech založil společnost nabízející jeho vynálezy, např. hořák spalující vyjetý olej z motorů. Josef začal podnikat v oblasti kovů, slitin, poté letadel, nakonec v oboru počítačových čipů. Mezitím založili rodiny.

Německo, cvičiště Hohenfels, poblíž dálnice E56, jižně od Ambergu v Bavorsku, 1958. Plukovní minometné cvičení. Sgt. Barnett (vlevo) se svojí četou spouští „sprchu na nepřitele“. Minomet ráže 81 mm je účinná zbraň pro podporu výsadkových, horských a pěchotních jednotek. Rozhodčí kontrolují a zaznamenávají přesný čas.

Foto: Ctirad Mašín

V baretu Ctirad, na piano hraje Josef. K jeho nejoblíbenějším country interpretům patří Jim Lowe a Dean Martin. Líbí se mu i písně Don't be Cruel a Love me Tender od Elvise Presleyho, jenž v té době slouží jako voják v Německu. Bratři si na Elvisovi cení zvláště toho, že pro sebe nehledá žádné výhody.

Foto: archiv Josefa Mašína

Vlevo: Ctirad jako příslušník jednotky zvláštního nasazení Vpravo: Seržant Ctirad Mašín jako velitel minometného oddílu. Pozoruhodným prvkem jsou kamuflážní pryžové chrániče na ocelové přilbě US Army M1.

Foto: archiv Ctirada Mašína

33 Podle americké občanské přísahy.

Vlevo Ctirad, vpravo Josef. Jedna životní éra končí, druhá začíná. Pro muže s odvahou nejsou životní vyhlídky nikdy naprosto černé. Jak řekl v roce 2002 u příležitosti čtyřicátého výročí vzniku 77. SFG generál John Senk: „Američtí vlastenci zajišťují, že Amerika zůstane i pro další generace zemí svobodných a domovem statečných.“
Foto: Inga Masin a archiv Barbary Masin

Doma komunistická Státní bezpečnost nikdy nepřestala mít o bratry Mašínovy a Milana Paumera zájem. Již od 50. let na ně vedla operativní svazek (akce „Bratři“), nasazovala špicly, agenty. Ti dokonce zjistili, že Ctirad má rakovinu či nemoc způsobující, že mu ochrnují dolní i horní končetiny. Nepřesný údaj dodal známý sestry bratrů Mašínových Zdeny, jedenadvacetiletý student medicíny Oskar Černý (krycí jméno Tomáš), který na ni byl od roku 1956 „nasazen“. Navíc StB v 60. letech vysílala i agenty do zahraničí. Vznikla „agenturně-operativní kombinace“, na jejímž konci měl být v roce 1964 proveden únos Josefa Mašína do ČSSR.

Stalo se úplnou náhodou, že Josef nepřišel na schůzku, na které měl být

unesen. Ještě v roce 1984 se prý o podobné akci uvažovalo. To jsem si fakt nepředstavoval, že jsme pro ně tak důležití.³⁴

Proč miluji Ameriku? Samozřejmě věřím v americké ideály. Věřím, že tahle doba je jen přechodná. Amerika se díky bohu prozatím vždycky vzpamatovala. Naštěstí v Americe to není jako v Čechách, protože v Americe se proti zlu dá něco dělat a lidi jsou tam skutečně angažovanější. Za ideu se musí bojovat, mít pouhou ideu nestačí.³⁵

V osudech bratří Mašínových a celého jejich rodu se zrcadlí pohnuté dějiny českého národa. Ctirad a Josef Mašínové spolu s Milanem Paumerem vzali studenou válku smrtelně vážně. Na teror tehdejšího režimu odpověděli

svými zbraněmi a svým odhodláním. Mrtví a zranění, které za sebou zanechali, byli důsledkem skutečného třídního boje. Boje, který nerozpoutali oni, ale poúnorová garnitura Gottwaldova a Zápotockého režimu.

Až do listopadu 1989 Mašínové v ČSSR zůstali oficiálně zločinci a třídní nepřáteli. To doposud ostře rozděljuje českou veřejnost, a to přesto, že jejich boj se stal symbolem ozbrojeného odporu proti nespravedlnosti a zvlůli. Mnozí Češi se jen neradi ztotožňují s činy hrdinů. Někteří pak strkají hlavu do písku a raději připouštějí jen oběti nebo mučedníky. Nepodložená fakta i vyslovené lži lehkomyšlně přijímají za „svatou“ pravdu. Ostatně, jako tolikrát ve své tisícileté historii...³⁶

³⁴ Rozhovor Cleveland. Srov MAŠÍNOVÁ, Zdena – MARTIN, Rudolf: *Čtyři české osudy. Tragický úděl rodiny Mašínovy*, s. 265–266 a 280.

³⁵ Rozhovor Mnichov.

³⁶ Autor děkuje Ctiradu a Josefu Mašínovým, Milanu Paumerovi, Zdeně Mašínové, Barbaře Masin. Dále pak Olze Bezděkové, Petru Blažkovi, Reně Černému, Miroslavu a Františku Čvančarovým, Janu Drábkovi, Ivetě Irvingové, Slavomilu Janovovi, Alanu Koukolovi, Miroslavu Kozelskému, Ctiradu a Zdeňku Paumerovým a Martinu Vadasovi za poskytnutí písemných údajů, vzpomínek, fotografií a vůbec za veškerou pomoc.